

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **I. G.**
st. příslušnost X
X

zastoupen **Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.,**
se sídlem Poděbradská 173/5 190 00 Praha 9
proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2024, č. j. OAM-306/ZA-ZA11-P11-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2024, č. j. OAM-306/ZA-ZA11-P11-2023 **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce brojil žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2024 (výzva k převzetí byla vypravena dne 26. 3. 2024), č. j. OAM-306/ZA-ZA11-P11-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o žádosti žalobce tak, že mu mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, §

14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

II. Napadené rozhodnutí

2. V napadeném rozhodnutí žalovaný shrnul informace sdělené žalobcem ve správním řízení a zrekapituloval průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany.
3. Žalovaný při posouzení žádosti o udělení mezinárodní ochrany vycházel zejména z výpovědí učiněných žalobcem ve správním řízení a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Ruské federaci. Žalobce v září 2014 odjel autem do města Ufa, kde nastoupil na letadlo do Moskvy, a z Moskvy pak letěl do Prahy, kam přiletěl 6. 9. 2014. Cestoval na základě biometrického pasu a měl studijní vízum. Dále poznamenal, že poté žádal o podnikatelské vízum. Od té doby žije v ČR. Uvedl, že se vracel do Ruska vracel asi šestkrát nebo sedmkrát na pobyty, které nebyly delší jak jeden měsíc.
4. Žalobce při pohovoru a následně též písemně podrobně uvedl, že z médií je mu známo, že v Rusku byli povoláváni lidé do vojenské služby a posíláni na Ukrajinu, což se stalo i jednomu spolužákovi. Doplnil, že to mu napsal jeho kamarád žijící v Rusku. Žalobce zdůraznil, že je potřeba vzít v potaz ustanovení čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice, podle kterého se za pronásledování považuje trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu. Žalobce dále popsal, že v Rusku má rodiče a starší sestru, která bydlí v Moskvě a má dvě dcery. Dále sdělil, že má staršího bratra, který se ale přestěhoval kvůli obecné situaci v Rusku do Turecka. Žalobce dále potvrdil, že nikdy neměl ve své vlasti žádné konkrétní problémy se státními či bezpečnostními orgány a rovněž nebyl ve své vlasti trestně stíhán. V ČR má přítelkyni, se kterou je více než 3 roky a budou asi během roku plánovat svatbu. Dále sdělil, že v Brně provozuje hostel, je společník a jednatel firmy a chtěl by zde v této činnosti pokračovat.
5. Dne 6. 12. 2023 doložil žalobce návrhy důkazů. Zopakoval, že důvodem jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany je strach z pronásledování za uplatňování politických názorů v zemi jeho původu, ale také povinnost mobilizace. Oproti tvrzením v pohovoru uvedl, že se k němu dostal povolávací rozkaz adresovaný jeho osobě doručen prostřednictvím jeho rodičů a prostřednictvím jeho kamaráda žijícího na území Kazachstánu.
6. Žalovaný nejprve posoudil azylový příběh žalobce z hlediska důvodů pro udělení azylu. Především dospěl k závěru, že tento v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byl azylově relevantním způsobem pronásledován. V Rusku nikdy neměl žádné problémy a nebyl tam ani trestně stíhán. Žalobce se zjevně neobával obrátit se na úřady své vlasti kvůli cestovnímu dokladu, a ani ruské úřady zjevně neměly problém mu v červnu roku 2022, tedy 4 měsíce po vypuknutí války, nový cestovní pas vydat. Dále je zcela evidentní, že žalobce ani nikdy neměl problémy s překračováním ruských hranic, kam se během svého dlouhodobého pobytu v ČR opakovaně vracel. Žalovaný dodal, že žalobce opustil svou vlast za účelem studia, nikoliv pod tlakem tíživých okolností nebo

z důvodu jakýchkoliv problémů. Žalobce neuvedl, že by měl jakékoliv závadné příspěvky na sociálních sítích, důkazy o své účasti na demonstracích v osobních věcích, nebo že by v jeho mobilním telefonu byly jakékoliv důkazy o jeho účasti na protiválečných demonstracích. Žalovaný proto ve svých zjištěních neshledal důvody k tomu, aby se žalobce obával návratu do Ruska kvůli uplatňování politických práv a svobod.

7. Dále z hlediska důvodů pro udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný dále poukázal na zjevnou účelovost podání žádosti o mezinárodní ochranu, kterou žalobce podal až po uplynutí mu platnosti svého studijního víza a dlouhodobého studijního pobytu, na které v ČR pobýval od roku 2019, a jeho neúspěšné snaze o získání dlouhodobého pobytu za účelem podnikání. Proti rozhodnutí o nepovolení pobytu za účelem podnikání dne 28. 6. 2022 se žalobce odvolal, nicméně jeho odvolání bylo pravomocně zamítnuto dne 17. 2. 2023 a žalobce byl povinen opustit ČR, a proto následně podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný uzavřel, že podání žádosti o mezinárodní ochranu není rozhodně určeno k řešení pobytových situací cizinců na území ČR a nemůže k němu být ani zneužíváno, a to ani za situace, kdy vláda ČR v souladu se zákonem č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, stanovila z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů ČR v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruska nepřijatelnost určitých vízových a pobytových žádosti podávaných na zastupitelských úřadech ze strany občanů Ruska. Toto se navíc netýká prodlužování již udělených pobytových oprávnění na území ČR, které zde žalobce několik let měl.
8. Co se týká obavy žalobce z nástupu výkonu vojenské služby v ruské armádě, žalovaný konstatoval, že branná povinnost a povinná vojenská služba patří k základním státoobčanským povinnostem, a odkázal na příslušné mezinárodní smlouvy (Úmluva o právním postavení uprchlíků, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech či Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod). Podle jeho přesvědčení nemůže jít o pronásledování. Žalovaný uzavřel, že ani vyhýbání se nástupu vojenské služby či dezerce, byť by byla trestná, není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. V případě žalobce ani nelze předpokládat, že by případný výkon vojenské služby měl být uplatněn diskriminačně. On sám nic takového neuvedl a ani žalovaný žádné takové skutečnosti nezjistil.
9. Žalovaný poukázal na informace obsažené v opatřených podkladech pro vydání rozhodnutí, podle nichž nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena. Jedinci, na něž se mobilizace vztahovala, pak nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, což je také případ žalobce, nebo že ze země vycestovali, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Žalovaný si odkázal na Informaci Finské imigrační služby ze dne 31. 1 2023, která je rovněž jedním z podkladů pro vydání napadeného rozhodnutí, podle níž nehrozí takovým osobám jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili. Ve světle výše uvedených skutečností tak žalovaný uzavírá, že samotná povinnost každého

občana Ruska, včetně žalobce, účastnit se vojenské služby nebo v rámci případné další mobilizace jakéhokoli dalšího výcviku či dokonce bojových operací, pokud je evidentně zaměřena na veškeré bojeschopné muže bez ohledu na jejich rasu, národnosti či náboženství atd., nemůže být chápána jako pronásledování jednotlivců ze strany ruských státních orgánů, a to ani v případě následného nasazení vojáků ve vojenském konfliktu. Z tohoto důvodu jsou tak obavy žalobce z povolání k výkonu vojenské služby v ruské armádě bezpředmětné.

10. K podkladům doloženým ve správním řízení žalobcem uvedl žalovaný podrobněji, že dokument, který podle názoru žalobce znamená jeho povolání do armády a možné nasazení na Ukrajině, není podle žalovaného zcela věrohodný. Žalovanému je z výše uvedených podkladů, jeho úřední činnosti i vyjádření dalších žadatelů o mezinárodní ochranu z Ruska známo, že vojenské úřady v Rusku zásadně předávají povolávací rozkazy pouze osobně, tedy nikoliv rodičům již dospělých mužů. Rovněž sdělení žalobce, že mu daný dokument přivezl jeho kamarád z Kazachstánu, vyvolává dle žalovaného další otázky. Konečně obsahem dokumentu je pouze informace, že se má dostavit na vojenský komisariát za účelem lékařské prohlídky a pohovoru, tedy ke standardnímu zahájení odvodové procedury, která se v podzimním období týká všech mužů daného věku.
11. Žalovaný nemůže rovněž přehlédnout ani skutečnost, že doposud v obdobných případech nebyla udělována mezinárodní ochrana za účelem vyhýbání se výkonu této jejich občanské povinnosti, a to v žádné její formě. Tím méně tak nemůže být mezinárodní ochrana z tohoto důvodu udělena ani žalobcům Ruska jako původce války na Ukrajině. Žalovaný rovněž nemůže pominout fakt, že si žalobce své údajné obavy z povinnosti vykonat základní vojenskou službu, případně nastoupit do armády a bojů, neuvědomil nikdy dříve, přestože s ohledem na svůj věk si této své občanské povinnosti musel být a je vědom. Přesto o mezinárodní ochranu přišel požádat až nyní. Žalovaný poukázal na dřívější konflikty, do nichž se Ruská federace zapojila či které vedla. Aktuální tvrzené obavy žalobce v tomto směru jsou spojené pouze a jen s jeho snahou o legalizaci pobytu v ČR, a dotýčný je uvádí pouze účelově ve snaze získat v ČR jakýmkoliv způsobem jakýkoliv legální pobyt.
12. Z hlediska obav z návratu do země původu žalovaný především odkázal na podporu svých závěrů odkazuje na Informaci OAMP - Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 10 2022, podle níž vůči navrátilcům neexistuje žádný zvláštní vzorec, který by se lišil od většinové populace. Ruské bezpečnostní složky nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích. Často je stíhání iniciováno vnějším podnětem, např. udáním, anebo faktorem veřejné známosti osoby. U specifických kategorií, zejména aktivisté, novináři apod., mají bezpečnostní složky údajné uložené jejich veřejné komentáře na sociálních sítích. Neexistuje však žádná databáze, která by shrnovala represe proti navrátilcům do Ruské federace. Žalobce rozhodně nelze mezi jakkoliv významné osoby stran jeho údajných politických aktivit zařadit a není naprosto žádný důvod předpokládat, že by se v případě návratu do vlasti stal terčem jakéhokoli zájmu ruských státních orgánů či bezpečnostních složek.
13. Žalovaný uzavřel, že žalobce nesplňuje důvody pro udělení azylu ani podle ustanovení § 12, ani podle § 13 a § 14 zákona o azylu. Ohledně hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany vycházel žalovaný z týchž podkladů. Žalovaný neshledal, že by

mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 písm. a) zákona o azylu. Dle Informace OAMP - Ruská federace – Bezpečnostní politická situace v zemi ze dne 31. 10. 2023, ruská legislativa uložení trestu smrti sice nadále umožňuje (např. za válečné zločiny, terorismus či vraždu s přitěžujícími okolnostmi), v zemi však dlouhodobě platí moratorium na jeho výkon a poslední poprava proběhla před více než 20 lety. Jmenovaný ostatně žádné takové obavy z uložení trestu smrti ani nevyjádřil.

14. Žalovaný především uvádí na základě výpovědi jmenovaného v průběhu správního řízení o jeho žádosti o mezinárodní ochranu, že tento neměl během svého pobytu ve vlasti nikdy žádné problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami, natož pak v míře odpovídající mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestání. Jmenovaný nebyl ve své vlasti rovněž nikdy trestně stíhán. Žalovaný zopakoval své úvahy o návratech do Ruska a vydání cestovního pasu v červnu roku 2022.
15. Žalovaný zopakoval své úvahy o zjevné účelovosti podání žádosti o mezinárodní ochranu jeho původním legálním pobytu v ČR i vydání cestovního pasu. Jeho údajné obavy z návratu do Ruské federace jsou pouze účelově uvedenou záminkou. Žalobci přitom objektivně naprosto nic nebránilo požádat v ČR o mezinárodní ochranu nejpozději po vypuknutí konfliktu na Ukrajině dne 24. 2. 2022, ale on se naopak v uvedeném období obrátil na orgány své vlasti se svou žádostí o nový cestovní pas, který mu byl ze strany ruského Ministerstva zahraničí dne 28. 6. 2022 vydán. Uvedené skutečnosti dokazují nejen jakýkoliv nezájem ruských orgánů o jeho osobu či jeho perzekucí, ale zjevně i absenci jakýchkoliv obav žalobce ve vztahu k orgánům jeho vlasti. Po uvedeném zhodnocení žádosti výše jmenovaného tak žalovaný považuje tuto žádost za čistě účelovou i z pohledu doplňkové ochrany.
16. Pokud jde o obavy z povolání k výkonu základní vojenské služby a případného nasazení do bojových operací na Ukrajině, žalovaný i na tomto místě zopakoval, že nutnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť ta je jednou z nejzákladnějších státo-občanských povinností. Za vážnou újmu nelze rovněž považovat případný postih, kterému by žalobce byl vystaven v případě prokázání zběhnutí či vyhýbání se výkonu vojenské služby. Jeho výkon tedy nelze považovat za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný navíc poukazuje na fakt, že zběhnutí je trestným činem i v České republice.
17. Žalovaný nad rámec výše uvedeného poukazuje na informace obsažené v opatřených podkladech pro vydání rozhodnutí, podle nichž nemohou být jedinci v současné době odváděni do armády, neboť vyhlášená mobilizace již byla ukončena. To se samozřejmě netýká jedinců povinovaných absolvováním základní vojenské služby. Jedinci, na něž se mobilizace vztahovala, pak nemohou být ani postihováni za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházeli, což je také případ žalobce, nebo ze země vycestovali, neboť během období mobilizace neplatily v Rusku žádné oficiální zákazy cestování. Žalovaný si též obstaral informace o situaci mladých mužů vracějících se do Ruské federace ze zahraničí, konkrétně Informaci Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023, která je rovněž jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí ve věci žádosti výše jmenovaného, podle níž nehrozí takovým osobám jakkoli vyšší riziko jejich povolání k výkonu základní vojenské služby nebo následného nasazení do bojů než ostatním občanům, kteří na území Ruska pobývají, aniž by ho opustili.

18. Poněvadž okolnosti azylového příběhu žalobce přiznání mezinárodní ochrany neodůvodňují, žalovaný žalobci mezinárodní ochranu neudělil.

III. Žaloba

19. Žalobce uvedl, že žalovaný se při hodnocení věci dopustil jak procesních, tak i meritorních pochybení. Žalobce zdůraznil, že neuposlechl povolávací rozkaz, a proto může v zemi původu čelit trestu, který bude splňovat definici nelidského zacházení. Zároveň existuje reálné nebezpečí účasti na vojenské operaci, při které jsou páčány válečné zločiny, zločiny proti míru a zločiny proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto zločinech. Žalobce poukazuje na to, že v případě jeho navrácení do země původu hrozí porušení zásady *non refoulement*. Žalobce se proto obává, že v případě jeho návratu do země původu už nebude státním orgánům nic bránit v jeho pronásledování či mobilizaci do války, se kterou nesouhlasí.
20. Azylový příběh žalobce byl žalovaným nesprávně posouzen. Žalovaný pochybil tím, že nezjistil řádně skutkový stav věci. Dále se dopustil porušení § 50 správního řádu a § 12, respektive § 14a zákona o azylu z důvodu nesprávného zjištění skutkového stavu. Nedostál povinnosti řídit se zásadou individualizace řízení a mezinárodní ochranu neudělil na základě obecných závěrů.
21. V žalobním bodě opřeném o tvrzení o odůvodněné obavě z pronásledování z důvodu zastávání politických názorů žalobce uvedl, že si zde vytvořil zázemí, studoval a pracoval, nyní provozuje hostel. Na území má vlastní podnikání a rozvinuté sociální vazby. Jeho přítelkyně ukrajinské státní příslušnosti pobývá na území ČR na základě pracovního víza. V posledních letech několikrát vycestoval do Ruska, avšak pouze za účelem navštívit rodinu. Naposledy byl na území Ruské federace v srpnu 2021, ze země naposledy vycestoval 15. 8. 2021 a od té doby se do Ruska nevrátil, což znamená, že naposledy tedy Rusko navštívil ještě před tím, než zaútočilo na Ukrajinu. Účastnil se několika demonstrací proti ruské agresi a sdílel svůj nesouhlas na sociálních sítích. V případě návratu do Ruské federace se žalobce obává represí v souvislosti s uplatňováním jeho politických práv a svobod.
22. Žalobce se obává o svůj život a zdraví především proto, jakým způsobem se Ruská federace vypořádává s protivládními aktivitami svých občanů. Je obecně známo, že na území Ruské federace byla nezávislá válečná zpravodajství zakázána a protesty proti válce jsou stále kriminalizovány. V ruském trestním zákoníku od března 2022 existuje ustanovení, které postihuje šíření tzv. „nepravdivých informací“ o ruské armádě až 15 lety trestu odnětí svobody (zpráva EUAA o zemi původu Rusko z června 2022). Žalobce upozornil i na svou účast na demonstracích v ČR proti válce na Ukrajině.
23. Dále žalobce uvedl, že si je vědom toho, že plnění branné povinností není samo o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. To ale platí pouze v případě, pokud se jedná o plnění takové povinnosti v armádě demokratického právního státu, které je v souladu s vnitrostátním a mezinárodním právem, a pokud je stát schopen respektovat možnost odepření výkonu vojenské služby z důvodu svědomí nebo náboženského přesvědčení prostřednictvím náhradní civilní služby, nebo jiným způsobem bez rizika nepřiměřených nebo diskriminačních sankcí podle čl. 9 odst. 2 písm. c) kvalifikační směrnice.

24. Vůči současné politice Ruska se žalobce vyhrazuje a nechce se na ní nijak podílet. Z tohoto důvodu také odpírá vojenskou službu v armádě, která se na území Ukrajiny dopouští válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a jiných činů v rozporu se zásadami OSN. Jak vyplývá z rozsudků Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) ze dne 26. 2. 2015, C-472/13 a ze dne 19. 11. 2020 C-238/19 je možné naplnit domněnku, že odepření výkonu vojenské služby za podmínek stanovených v čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice je jedním z pěti důvodů pronásledování podle této směrnice. Nezáleží na tom, jaké bude místo žalobce v rámci armády země, která páchá v rámci svých bojů válečné zločiny, pokud by se na jejich spáchání podílel i nepřímou. Pokud by tedy výkon vojenské služby znamenal přímou či nepřímou účast na spáchání takových zločinů (i bez ohledu na zařazení v rámci armády), a není možné vojenskou službu odepřít či se vyhnout páčání těchto zločinů jinou cestou, existuje zde domněnka naplnění důvodu pronásledování.
25. V dalším žalobním bodě žalobce uvedl, že vyhýbání se vojenské službě je v Rusku trestné. Hrozba povolání k výkonu povinné vojenské služby je tedy žalobcově případně potvrzena. Je podstatné zmínit, že neuposlechnutí výzvy a vyhýbání se branné povinnosti je v Ruské federaci podle trestního zákona považováno za trestný čin, za který hrozí sankce odnětí svobody až 18 měsíců. Podle přesvědčení žalobce v Ruské federaci stále běží původně vyhlášená mobilizace, ale nyní skrytě. K odvodům do rusko-ukrajinského konfliktu tedy stále dochází. Podle informací na serveru Insider v roce 2023 ruská armáda každý měsíc mobilizovala až 20 tisíc mužů a do budoucna chystá další opatření, kterými chce válečné úsilí na Ukrajině posílit. Podmínky pro mobilizační výjimky a odklady se průběžně mění, což vede k uplatňování nejednotných mobilizačních kritérií. Několik zdrojů popsalo průběh mobilizace jako chaotický a byli povoláváni i lidé, kteří byli z mobilizace skutečně vyloučeni.
26. Závěr žalovaného, že povolávací rozkaz žalobce je nevěrohodný, není správný. Jako nosný důvod pochybností žalovaný uvádí právě doručení přes kamaráda z Kazachstánu. Vzhledem k sankcím, které se vztahují i na poštovní služby, byl tento způsob jediný možný. Žalovaný nepřináší žádné důkazy, které by pravost a věrohodnost dokumentu zpochybňovaly. Své pochyby ani relevantně nevysvětluje. Není jasné, z jakého důvodu některá tvrzení žalovaný považoval za pravdivá a jiná nikoliv.
27. Motivace žalobce je zcela jasná, do své země původu se nechce vracet z azylově relevantních důvodů uvedených výše (obavy z pronásledování pro nesouhlas s politickou situací, trestní stíhání pro odmítnutí vojenské služby). Donedávna ovšem měl možnost svůj pobyt v České republice řešit dlouhodobým pobytem, azylové důvody však dále existovaly. Možnost pobývat na území ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu je mu nyní kvůli mezinárodním sankcím odepřena, a proto logickým řešením v takové situaci je žádost o azyl.

IV. Vyjádření žalovaného

28. Ve **vyjádření** ze dne 5. 6. 2024 žalovaný v zásadě zopakoval nosné důvody napadeného rozhodnutí. Zdůraznil, že žalobce se mobilizace v září 2022 se žalobce zcela zjevně netýkala, neboť dosud neabsolvoval základní vojenskou službu. Žalobce navíc opustil svou vlast roku 2021, tudíž i kdyby se na něj mobilizace na podzim roku 2022 vztahovala, nemohl být postihován za to, že se v době jejího vyhlášení v Rusku nenacházel, neboť

v té době v Rusku neplatil žádný oficiální zákaz vycestování. Žalovaný odkázal zejm. na Informaci Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023 založenou ve správním spisu.

29. Obavy žalobce jsou podle názoru žalovaného více než předčasné. Žalovaný zopakoval, že o předloženém předvolání má zásadní pochybnosti, neboť povolávací rozkazy se předávají pouze osobně, tedy nikoliv rodičům již dospělých mužů. Pochybnosti jsou umocněny tvrzením žalobce, že mu tento dokument přivezl jeho kamarád z Kazachstánu. Obsahem předvolání je pouze informace, že se má žalobce dostavit k odvodové komisi, kde se teprve zjistí, zda je žalobce schopen základní vojenské služby či zda nebude žádat výkon náhradní vojenské služby. Žalovaný je přesvědčen, že pouze zlomek z mužů, kteří v současné době jsou odváděni k základní vojenské službě, jsou povoláváni do bojových operací na Ukrajině.
30. Žalovaný poukázal na svou ustálenou správní praxi, podle níž nebyla nikdy občanům zemí, v nichž probíhal ozbrojený konflikt, přiznávána mezinárodní ochrana za účelem vyhýbání se výkonu této občanské povinnosti. Žalovaný zdůraznil, že další mobilizace v Rusku vyhlášena nebyla podle aktuálních zdrojů ani není plánována. Žalovaný sdělil, že je mu z úřední činnosti (semináře EUAA) známo, že vojáci základní vojenské služby nejsou povoláváni do bojů na Ukrajině. Existuje také možnost vykonat náhradní vojenskou službu, k čemuž žalovaný doložil Informaci OAMP Náhradní civilní služba ze dne 21. 3. 2024. V závěru žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2023, č.j. 5 Azs 24/2023-23, v němž NSS rozlišil ze hlediska cílů zákona č. 175/2022 Sb. dvě skupiny občanů Ruské federace na území ČR z hlediska zájmu státu na pobytu těchto osob.
31. Žalovaný uzavřel, že žalobce nedoložil žádný důkazní materiál ke svým tvrzením o nesouhlasném postoji k ruské vládě a agresi na Ukrajině. Tvrzená účast na akci „*Rusové proti válce*“ a dalších třech demonstracích není důkazem o takových aktivitách. V této souvislosti jsou obavy žalobce nedůvodné.

V. Správní spis

32. Ve správním spisu je obsažena zejména žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany ze dne 20. 3. 2023, jakož i poskytnutí údajů k této žádosti ze dne 23. 3. 2023, v němž žalobce uvedl, že se obává návratu do Ruska, protože ho tam mohou pronásledovat pro politické názory a je tam povinná mobilizace, takže může dostat povolávací rozkaz, anebo ho zavřou do vězení pro odmítnutí vojenské služby. Dále správní spis sestává z protokolu o pohovoru k uvedené žádosti ze dne 23. 3. 2023. Žalobce dále téhož dne založil do spisu dokument s názvem „*Žádost o udělení mezinárodní ochrany v ČR*“, v němž poukázal na čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 12. 2021, č.j. 5 Azs 19/2020-45.
33. Žalovaný do správního spisu zařadil zprávu Ministerstva vnitra (OAMP) – Ruská federace (Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023), dále zprávu Ruská federace – Informace OAMP – situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí a zprávu Ruská federace – Informace OAMP – Bezpečnostní a politická situace v zemi (Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv). Dne 6. 12. 2023 žalobce doručil žalovanému rusky psaný text předvolání na vojenský komisariát Republiky Baškortostán na den 2. 10. 2023 za účelem provedení lékařské prohlídky a pohovoru před odvodní komisí. Podle tvrzení žalobce mělo být

toto předvolání zasláno jeho rodičům a zprostředkovaně doručeno prostřednictvím jeho kamaráda z Kazachstánu.

34. Ve věci proběhlo seznámení s podklady, nicméně žalobce již další vyjádření k věci nezaslal. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí, které je v současné době předmětem přezkumu zdejším soudem.

VI. Posouzení věci krajským soudem

35. Krajský soud předně posuzoval, zda byly splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána osobou oprávněnou [§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu, ve znění účinném do 30. 6. 2023.
36. Soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné.
37. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal krajský soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů. Při posuzování věci soud přihlédl rovněž k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice).
38. Žaloba **není důvodná**.
39. Krajský soud pro větší přehlednost rozdělil odůvodnění rozsudku do dvou oddílů věnovaných jednotlivým otázkám této věci.

VI.A Věrohodnost žalobce a jeho azylového příběhu

40. Podle stabilně judikaturou zastávaného právního názoru platí, že *„je nezbytné k posouzení věrohodnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany přistupovat velmi uvážlivě, jakkoli nepochybně platí, že je to právě sám žadatel, kdo svojí výpovědí vytváří základní rámec tohoto posouzení“* (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010-182, ze dne 15. 7. 2010, č. j. 9 Azs 18/2010-146, či ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Azs 23/2011-45). Současně judikatura dospěla k závěru, že: *„pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet“* (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, či ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Z hlediska míry rozpornosti výpovědi žadatele jej lze znevěrohodnit, pokud se jeho tvrzení: *„jež mají z hlediska předmětu řízení zásadní význam, ukázala být nepravdivá, nebo zásadním způsobem vnitřně rozporná“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2005, č. j. 3 Azs 246/2004-40), či pokud se jedná *„o nesrovnalosti podstatného charakteru, které vybočují z linie azylového případu, případně mu odporují“* (srov. rozsudek téhož soudu ze dne 29. 5. 2009, č. j. 2 Azs 18/2009-79).
41. Věrohodnost žadatelem poskytnutých výpovědí je pak zapotřebí hodnotit na základě obecně uznávaných indikátorů hodnověrnosti, jak jsou shrnuty v čl. 4 odst. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 (dále jen „kvalifikační směrnice“). Mezi ně patří zejména vnitřní a vnější konzistentnost

žadatelovy výpovědi, otázka, zda je tato jeho výpověď dostatečně konkrétní a plausibilita výpovědi ve světle relevantních informací o zemi původu (srov. k tomu taktéž rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007-55, ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009-74, ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015-54, či ze dne 12. 4. 2021, č. j. 5 Azs 97/2019-41). Dalším ukazatelem věrohodnosti je podle čl. 4 odst. 5 kvalifikační směrnice též skutečnost, že žadatel požádal o mezinárodní ochranu v nejkratší možné době, ledaže může prokázat dobrý důvod, proč tak neučinil (srov. taktéž rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, či ze dne 29. 5. 2009, č. j. 6 Azs 41/2008-129).

42. V dané věci byl žalobcův příběh hodnocen žalovaným jako věrohodný, ale ve své podstatě účelový, a to vzhledem k tomu, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až poté, co mu skončila v ČR pobytová oprávnění, na základě nichž tu legálně pobýval již od roku 2014. Krajský soud na rozdíl od žalovaného v tom nespatřuje překážku pro případné splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, neboť vzhledem k okolnostem, tedy zahájení „speciální vojenské operace“ na Ukrajině a následné kroky české vlády (přijetí z. č. 175/2022 Sb. a prováděcího nařízení 175/2022 Sb.), ve své podstatě žalobci skutečně nezbývalo nic jiného, pokud chtěl v ČR legálně setrvat. Krajský soud připomíná, že u žalobce evidentně nešlo o „prodloužení“ existujícího pobytu, ale o získání nového pobytového oprávnění za jiným účelem (podnikání). Lze odkázat ve shodě s žalobcem i na závěry rozsudku NSS ze dne 18. 5. 2011, č. j. 5 Azs 6/2011 – 49, podle něhož žadatel o mezinárodní ochranu může sledovat svou žádostí i legalizaci pobytu, což v zásadě nebrání udělení mezinárodní ochrany. Žalobce prokázal dobré důvody, proč žádost o udělení mezinárodní ochrany nepodal dříve. Tato skutečnost ho tedy automaticky nečiní nevěrohodným a jeho příběh účelovým.
43. Co se týká opakovaných cest žalobce zpět do Ruska, krajský soud uvádí, že to není rozhodující argument pro posouzení komplexity azylového příběhu. Je zcela jasné, že pokud měl žalobce od roku 2014 v ČR legální pobyt za účelem studia a poté si požádal o pobyt za účelem podnikání, neměl důvodu se do Ruska nevracet za svou rodinou. Klíčové je, že po vypuknutí války na Ukrajině již do Ruska necestoval. Obdobně pak skutečnost, že mu byl již po vypuknutí války v červnu 2022 vydán nový cestovní pas, není rozhodnou skutečností pro posouzení jeho nynějšího vztahu k zemi původu. Lze to vysvětlit tím, že žalobci v té době ještě probíhalo řízení o udělení dlouhodobého pobytu za účelem podnikání, pro něž potřeboval platný cestovní doklad. Zároveň v té době ještě neměl indicie o svém předvolání k odvodu do armády. Jeho azylový příběh tedy vzniká až s reálnou hrozbou nástupu do ruské armády vedoucí válku na Ukrajině, již se žalobce dle svých tvrzení odmítá jakýmkoliv způsobem na straně své země původu zúčastnit. Úvahy žalovaného jsou tedy v tomto směru zčásti zjednodušující a dílem nesprávné.

VI.B Odmítnutí nástupu vojenské služby

44. Krajský soud se dále zabýval otázkou, zda žalobce lze považovat za tzv. „odpírače“ vojenské služby. K tomu lze uvést, že podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu odmítání nástupu k výkonu povinné vojenské služby nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49; usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 6 Azs 86/2015-31; usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 10 Azs 79/2017-32). Nicméně, podle rozsudku Nejvyššího správního

soudu ze dne 10. 12. 2021, č. j. 5 Azs 19/2020-45, se musí jednat o vojenskou službu v regulérní armádě demokratického právního státu, která je v souladu s vnitrostátním i mezinárodním právem. V opačném případě se může jednat o relevantní azylový důvod.

45. Povinná vojenská služba spojená s účastí na ozbrojeném konfliktu může být důvodem pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu za splnění následujících podmínek: (1) žadateli ve smyslu čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“) hrozí trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu takové vojenské služby během konfliktu (2) výkon této vojenské služby by mohl zahrnovat přímou či nepřímou účast žadatele na mezinárodních válečných zločinech, zločinech proti lidskosti, jiných vážných nepolitických zločinech nebo činech, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN, (3) je dána souvislost mezi tímto způsobem pronásledování žadatele a azylově relevantními důvody pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. čl. 2 písm. d) a čl. 10 kvalifikační směrnice.
46. Nejvyšší správní soud v rozsudku 29. 9. 2022, č.j. 1 Azs 84/2022-61 vycházel z toho, že dne 21. 9. 2022 byla v Ruské federaci vyhlášena částečná mobilizace. Tuto skutečnost pokládal již tehdy Nejvyšší správní soud za obecně známou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2022, č. j. 6 Azs 306/2021-49, bod 33, k vojenské invazi na Ukrajinu a k potírání mezinárodně garantovaných základních práv obyvatelstva Ruské federace, zejména svobody shromažďování a svobody projevu). NSS však tehdy zdůraznil, že není již obecně známou skutečností (notorietou), jaký je skutečný rozsah mobilizace a jaké důsledky do práv občanů Ruské federace bude mít. To je také přesně okruh otázek, který je sporný v předmětné věci.
47. Z hlediska namítaného strachu z pronásledování z důvodu jeho tvrzeného odepření nástupu odvodní povinnosti krajský soud vycházel z následujících hledisek. Jak uvedl NSS v rozsudku ze dne 31. 1. 2020, č. j. 5 Azs 105/2018 – 46, publ. pod č. 4029/2020 Sb. NSS, *„Posuzování odůvodněnosti strachu z pronásledování je úzce spjato s dalšími kritérii, jelikož, jak Nejvyšší správní soud již několikrát judikoval, posouzení nároku na udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jedná se tedy, obdobně jako u posuzování skutečného nebezpečí vážné újmy pro účely doplňkové ochrany, o prospektivní rozhodování (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83). Samotný § 12 písm. b) zákona o azylu pracuje s pojmem strachu jako subjektivním prvkem a odůvodněností strachu z pronásledování jako objektivním prvkem, nestanoví však podmínku faktického pronásledování v minulosti, byť taková skutečnost je velmi významnou indicií přiměřené pravděpodobnosti pronásledování i v budoucnu. V každém případě je však zkoumána možnost budoucího pronásledování, přičemž je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti, což znamená, že tato možnost musí být reálná, nikoliv pouze hypotetická, rozhodně však nemusí dosahovat či přesahovat 50 % (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 - 112). Z čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice vyplývá, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na „předchozí pronásledování žadatele, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy.“ (srov. obdobně též rozsudek NSS ze dne 10. 12. 2021, č.j. 5 Azs 19/2020 – 45).*

48. Krajský soud souhlasí se žalobcem, že při výkladu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice (který žalovaný v napadeném rozhodnutí vůbec neprovedl) je třeba vycházet z judikatury SDEU. V bodech 35 – 39 rozsudku ve věci C-472/13 (*Shepherd*) vyložil SDEU toto ustanovení následovně: „Pokud jde zaprvé o podmínky použití čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83, je třeba na prvním místě uvést, že toto ustanovení se týká situace konfliktu. Z toho plyne, že každé odepření vojenské služby – ať již z jakéhokoli důvodu – nemůže v případě, kdy se nejedná o takový konflikt, spadat do působnosti uvedeného ustanovení. Okolnosti, jejichž rozsah má Soudní dvůr posoudit za účelem vymezení této působnosti, musí tedy přímo souviset s daným konfliktem. Zadruhé samotné znění čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 uvádí, že spáchání válečných zločinů by předpokládal samotný výkon vojenské služby. Toto ustanovení se neomezuje jen na situaci, kdy by žadatel byl osobně veden ke spáchání takových zločinů. Z toho plyne, že unijní zákonodárce chtěl, aby byl objektivně zohledněn obecný kontext, ve kterém je tato služba vykonávána. Situace, kdy by se žadatel pouze nepřímou účastnil páčání takových zločinů, protože by zejména nepatřil k bojovým jednotkám, ale byl například přidělen k jednotce logistiky nebo podpory, nejsou proto v zásadě vyloučeny. Okolnost, že dotýčný by z důvodu pouze nepřímé povahy této účasti nemohl být osobně stíhán podle kritérií trestního práva, a zejména nemohl být stíhán před Mezinárodním trestním soudem, proto nemůže bránit ochraně, která vyplývá z čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83. Avšak i když nárok na mezinárodní ochranu není vyhrazen osobám, které by mohly být osobně vedeny ke spáchání činů kvalifikovaných jako válečné zločiny, zejména pak bojovým jednotkám, může být tato ochrana rozšířena jen na takové jiné osoby, které by plnění jejich úkolů mohlo dostatečně přímým způsobem a s přiměřenou pravděpodobností vést k účasti na takových činech. Zatřetí je třeba poznamenat, že cílem čl. 9 odst. 2 písm. e) směrnice 2004/83 je chránit žadatele, který odmítá vojenskou službu, protože nechce být v budoucnu vystaven spáchání činů, jež svou povahou odpovídají činům uvedeným v čl. 12 odst. 2 této směrnice. Dotýčný se tedy může opírat i jen o pravděpodobnost spáchání takových činů. Z toho plyne, že tato ustanovení uvedené směrnice nelze vykládat v tom smyslu, že se vztahují výhradně na situace, kdy je prokázáno, že jednotka, ke které patří žadatel, již spáchala válečné zločiny. Nelze navíc požadovat, aby činy této jednotky již byly sankcionovány Mezinárodním trestním soudem, a to i za předpokladu, že má uvedený soud v dané věci pravomoc.“
49. Krajský soud dále zdůrazňuje, že ohledně povahy trestů ukládaných za nenastoupení vojenské služby, její odepření nebo zběhnutí je podle názoru SDEU v citovaném rozsudku třeba na úrovni vnitrostátních orgánů provést ověření, zda tyto akty překračují meze toho, co je nezbytné pro výkon legitimního práva dotyčného státu udržovat ozbrojené síly. Posouzení této nezbytnosti sice předpokládá, že budou zohledněny skutečnosti různé povahy, zvláště politické a strategické, na nichž je založena legitimita tohoto práva a podmínky jeho výkonu. K tomu se vztahuje pouze okrajově Informace OAMP Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 10. 2023, ale podle názoru krajského soudu není dostatečně obsažná ani podrobná. K situaci osob, které byly povolány k odvodu a nedostavily se, nelze v této informaci, ale ani v dalších zprávách založených ve správním spisu najít žádné podrobnější poznatky. Krajský soud podotýká, že nelze zaměňovat „odepření“ výkonu vojenské služby a „zběhnutí“ z výkonu vojenské služby, neboť jde o dvě zcela odlišné situace.

50. Pokud krajský soud promítne předestřený výklad kvalifikační směrnice do prostředí azylového příběhu žalobce, vyplývají z toho následující závěry. Předně krajský soud souhlasí se žalovaným, že částečná mobilizace vyhlášená v Ruské federaci na podzim roku 2022 se žalobce rozhodně netýkala, neboť nebyl tehdy vojákem se základním výcvikem. Všeobecná mobilizace dle zpráv založených ve správním spisu ani dle obecných vědomostí soudu nebyla ani tehdy, ani posléze v Ruské federaci vyhlášena, přičemž částečná mobilizace byla (a to i navenek) ukončena nabráním požadovaného počtu rekrutů do války. Ale na druhé straně ze zpráv o zemi původu vyplývá, že ruský prezident nikdy nepodepsal dekret o ukončení mobilizace. To může znamenat, že faktické náborů do války na Ukrajině dle iniciativy lokálních vojenských správ mohou probíhat dále, na což žalobce upozornil (chaotičnost a nejednotnost provádění náborů). Dále krajský soud také sdílí výklad žalovaného v tom, že samotné povolání k odvodní komisi, které mělo být žalobci zasláno a které žalobce žalovanému předložil, nemusí s přiměřenou pravděpodobností znamenat nástup vojenské služby v konfliktu na Ukrajině, a to alespoň do té doby, než žalobce absolvuje základní výcvik.
51. Jenže to z hlediska citované judikatury SDEU není podstatné: i kdyby žalobce nastoupil službu v armádě u jednotek, které přímo nebudou nasazeny v ukrajinském konfliktu, může jít o situaci, která je rozporná s cíli čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. Na druhé straně ze zpráv o zemi původu (Informace Finské imigrační služby ze dne 31. 1. 2023) nelze vyloučit, že by v Rusku nemohlo ve vztahu k navrátilci z pobytu v zahraničí dojít k jeho zatčení a odvodu do armády. Citovaná Informace je navíc přeložena ve spisu pouze v dílčí (spíše zcela kusé) podobě, což krajský soud považuje za nedostatečné pro posouzení kontextu v ní obsažených informací (*cherry-picking*). Žalovaný pochybil, pokud nezařadil do správního spisu podrobnější zdroje informací k těmto otázkám.
52. Krajský soud ani nerozporuje úvahu žalovaného, že žalobce se dostatečně silně v ČR neprofiloval jako aktivní odpůrce ruského režimu či konkrétně války na Ukrajině. Jeho údajné účasti na demonstracích (které nebyly nijak dokumentovány či doloženy) a nespécifikované příspěvky na neoznačených sociálních sítích nejsou v tomto ohledu dostačujícími podklady. V čem krajský soud pohled žalovaného na azylový příběh žalobce nesdílí, je především výklad klíčové skutkové okolnosti, kterou je předvolání žalobce na odvodní komisi na den 2. 10. 2023, kam žalobce nepřišel. Žalovanému se podle přesvědčení krajského soudu nepovedlo účinně vyvrátit, že toto předvolání bylo platné a skutečně adresované žalobci. Předvolání tak nelze považovat za nevěrohodné, jak žalovaný kategoricky dovodil, a žalovaný ani jeho formální náležitosti nerozporoval. Je sice pravdou, že tvrzené okolnosti „cesty“ této písemnosti až k žalobci jsou poněkud podivné, ovšem na druhé straně to skutečně je možno vysvětlit situací, do níž se dostala Ruská federace po zahájení ukrajinského konfliktu. Argumentace žalovaného, že i kdyby byl žalobce považován v důsledku nedostavení se na odvodní komisi za odpírače vojenské služby, tak by mu hrozily jen mírné sankce (spíš rázu pokuty), není s ohledem na úpravu trestního práva podložena ani dostatečně přesvědčivá. Podle názoru soudu žalobce v tomto ohledu může mít opodstatněné a reálné obavy, že na něj v případě návratu do vlasti dopadne sankce za nedostavení se k odvodní komisi. Na tyto možné důsledky žalobce důvodně poukázal a žalovaný je nedostatečně zohlednil.

53. Krajský soud uzavírá, že žalovaný si měl v tomto ohledu obstarat konkrétnější a podrobnější informace, neboť Informace Finské imigrační služby se v tomto ohledu nejvíce dostatečnou. Ohledně tvrzení, že žalobce měl předvolání k odvodní komisi obdržet od (resp. prostřednictvím) svého kamaráda v Kazachstánu, bylo na místě se žalobcem provést doplňující pohovor, při němž by mohl svá tvrzení více objasnit, příp. označenou osobu státní příslušnosti Kazachstánu v případě její přítomnosti v ČR vyslechnout jako svědka. Žalovaný sice dal možnost žalobci vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, nicméně se svými pochybnostmi o předloženém předvolání k odvodní komisi žalobce nekonfrontoval.
54. Krajský soud dodává, že neprováděl důkaz předloženou Informací OAMP ze dne 21. 3. 2024 týkající se náhradní vojenské služby v Ruské federaci, kterou žalovaný přiložil ke svému vyjádření. Tato zpráva sice vypovídá o dalším kontextu fungování mechanismu odvodů do ruské armády, ale podle názoru krajského soudu přímo neodpovídá případu žalobce, který nemá (netvrdí) žádné náboženské či zdravotní důvody pro odepření vojenské služby, nýbrž pouhý nesouhlas s válkou na Ukrajině a neochotu se jí v jakékoliv podobě zúčastnit. Pokud žalovaný považoval tuto Informaci OAMP za relevantní podklad, měl ji zařadit do správního spisu a seznámit s ní žalobce při seznámení s podklady pro rozhodnutí.

VII. Závěr a náklady řízení

55. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí trpí vadami ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a), b) s.ř.s., a proto je zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení žalovanému, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem obsaženým v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.). Je tedy povinen v dalším řízení doplnit zásadním způsobem spisový materiál (informace o zemi původu se zvláštním zřetelem k postavení tzv. odpíračů vojenské služby v době válečného konfliktu na Ukrajině, „skrytému“ průběhu mobilizace), jakož i provést minimálně doplňující pohovor se žalobcem ohledně okolností doručení předvolání k odvodní komisi. Dále je jeho úkolem znovu vyhodnotit celý azylový příběh žalobce za *explicitního* užití výkladu kvalifikační směrnice jak z pohledu podmínek pro udělení azylu (čl. 9 odst. 2 písm. e), tak i doplňkové ochrany.
56. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Jelikož úspěšný žalobce neuplatnil žádné náklady řízení, a krajský soud ani ze spisu žádné nezjistil (žalobce je zastoupen organizací zabývající se ochranou práv cizinců, nikoliv advokátem), nepřiznal mu právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 27. ledna 2025

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce